

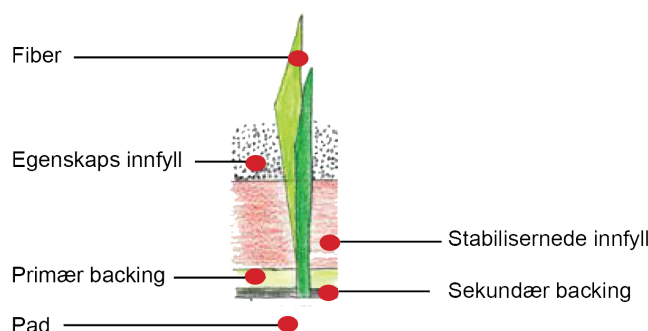

Kunstgressbaner langs Leira

Hva er kunstgress og gummigranulat?

Kunstgress består av plastfibre som er festet til en teppebunn og polypropylen eller polyester. "Gresstråene" er stort sett mellom 3 og 6 cm, og man bruker en blanding av sand og elastisk granulat for å få kunstgresssteppet til å ligge på plass.

Gummigranulat kom på 1990-tallet, og oppmalte bildekk (SBR) har siden da vært foretrukket som fyllmateriale. En kunstgressbane er bygd opp av ulike lag der innfyllet ligger løst oppå flere tette lag, mellom gresstråene. Se figur 1.

Figur 1. Oppbygging av kunstgressbane.

Gummigranulat og vannmiljø

Det finnes få studier av hvordan gummigranulat påvirker vannmiljø, men det er ingen tvil om at det har en påvirkning.

Rundt Leira bruker de fleste kunstgressbanene SBR-granulat som er oppmalte bildekk. Granulatet spres vekk fra banen til nærliggende bekker via blant annet overvannsledninger. Granulat som hoper seg opp i bekken/elva vil kunne avgi ulike stoffer eller bli spist av fisk og andre dyr. SBR inneholder blant annet bly, kadmium, sink

og organiske miljøgifter. Disse stoffene kan også lekke ned til grunnen under banen og potensielt påvirke grunnvannet. I høye konsentrasjoner vil disse stoffene være giftige for livet i vann.

Kunstgressbaner langs Leira

Totalt er det 9 lokaliteter og 14 kunstgressbaner som drenerer til Leiravassdraget. Banene ligger i Sørum, Nannestad, Ullensaker, Gjerdrum, og Skedsmo.

Av disse 14 kunstgressbanene har alle SBR-granulat. Det største tapet av gummigranulat kommer fra baner med vinterdrift, men også mindre baner taper granulat til omgivelsene.

Bilde 1. Gummigranulat på avveie i Nannestad. Foto: VO Leira-Nitelva

Alternativer til gummigranulat

Det finnes flere alternativer til gummigranulat, blant annet *eCork*, *sukkerrør*, *non-fill* baner og naturlige gressbaner. *eCork* er oppmalt bark fra korkeik. Sukkerrør inneholder bioplast og kan være skadelig for naturen. *Non-fill* baner trenger ikke granulat eller annet innfyll.

Generelt er det satt i gang få tiltak for å unngå at granulater kommer på avveie, men flere av kommunene er i gang eller har planer om å sette i gang tiltak.

Mulige tiltak

Det er mange tiltak som kan gjennomføres for å forhindre at gummigranulat sprer seg ut i naturen og vassdragene.

- *Filter i sluk/kummer:* Filterduker/siler i avløpskummer vil holde igjen granulater slik at det ikke går ned i slukene og ut i naturen.
- *Asfaltsoner rundt banen:* Det bør være en asfaltsoner som er minst 4 meter bred utenfor sidelinjene og 5 meter bred bak målområdene. Asfaltsonen avsluttes med en kant slik at granulater ikke kommer utover asfaltsonen.
- *Rister over betonggraver ved banens innganger:* Her kan granulater børstes av og samles opp.

Bilde 2. Eksempel fra Li idrettsplass i Nittedal på gjennomført tiltak. Foto: VO Leira-Nitelva

- *Brøyting med skjær:* Med skjær har man mer kontroll over snøen enn med fres.
- *Snølager:* Viktig at snøen lagres på ett sted om vinteren, helst på fast underlag.
- *Opplæring av driftspersonell:* Driftspersonell må opplæres i bruk av utstyr for vedlikehold, snørydding og avfalls håndtering.

Gummigranulat på avveie langs Leira-vassdraget

Kunstgressbanene har blitt etterfylt med ca. 50 tonn gummigranulat per år. Trolig forsvinner mer da det ikke har kommet inn tall for alle banene. 40% antas å havne i naturen.

- *Gode rutiner:* Det er viktig med gode rutiner som alle som benytter seg av banen følger.

Hva kan vi gjøre?

Hva kan Du gjøre?

- Pass på å børst av deg granulater og tømme sko før du forlater banen.
- Ta kontakt med idrettslagene og kommunen og krev opprydding og tiltak.

Hva kan Kommunen gjøre?

- Vurdere om det er behov for gummigranulat ved nyetablering og rehabilitering.
- Nyetableringer og rehabiliteringer av baner bør behandles som byggesak for å sikre at tiltak mot forurensning innarbeides i prosjektet.
- Innføre tiltak på sine baner
- Vurdere å innføre begrensninger eventuelt forbud mot gummigranulat

Hva kan Idrettslagene gjøre?

- Ha gode rutiner som følges av alle.
- Be kommunen ta ansvar der kommunen er baneier.
- Innføre tiltak for å begrense spredning
- Vurdere annet innfyll enn gummigranulat

For kilder og mer informasjon, se vannområdets rapport om kunstgressbaner. Den finner du på elveliv.no.

Vannområde Leira-Nitelva
Sekretariatet, c/o Skedsmo kommune - Postboks 313, 2001 Lillestrøm
Tlf. direkte 66 93 83 06 / 47 61 69 61
post@elveliv.no - [facebook.com/vannomradeLeiraNitelva](https://www.facebook.com/vannomradeLeiraNitelva)

